



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 15. októbra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Európsky zatykač – Dôvody odmietnutia výkonu – Článok 4 Charty základných práv Európskej únie – Zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania – Väzenské podmienky v členskom štáte vydávajúcom zatykač – Posúdenie vykonávajúcim súdnym orgánom – Kritériá“

Vo veci C-128/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg, Nemecko) z 8. februára 2018 a doručený Súdnemu dvoru 16. februára 2018, ktorý súvisí s konaním týkajúcim sa výkonu európskeho zatykača vydaného na:

Dumitru-Tudor Dorobantu,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, E. Regan, M. Safjan (spravodajca) a P.G. Xuereb, sudcovia M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, K. Jürimäe, C. Lycourgos a N. Piçarra,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. februára 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- D.-T. Dorobantu, v zastúpení: G. Strate, J. Rauwald a O.-S. Lucke, Rechtsanwälte,
- Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, v zastúpení: G. Janson a B. von Laffert, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: pôvodne T. Henze, M. Hellmann a A. Berg, neskôr M. Hellmann a A. Berg, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: C. Van Lul, A. Honhon a J.-C. Halleux, splnomocnení zástupcovia,
- dánska vláda, v zastúpení: J. Nymann-Lindegren a M. S. Wolff, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

- Írsko, v zastúpení: G. Hodge a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci G. Mullan, BL,
- španielska vláda, v zastúpení: M. A. Sampol Pucurull, splnomocnený zástupca,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Fiorentino a S. Faraci, avvocati dello Stato,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, G. Koós, G. Tornyai a M. M. Tátrai, splnomocnení zástupcovia,
- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- rumunská vláda, v zastúpení: C.-R. Canțăr, C.-M. Florescu, A. Wellman a O.-C. Ichim, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: S. Grünheid a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. apríla 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34) v znení zmenenom rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci výkonu európskeho zatykača v Nemecku, ktorý vydal 12. augusta 2016 Judecătoria Medgidia (Súd prvého stupňa Medgidia, Rumunsko) na pána Dumitru-Tudor Dorobantu na účely trestného stíhania v Rumunsku.

Právny rámec

EDLP

- 3 Článok 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDLP“), nazvaný „Zákaz mučenia“, stanovuje:

„Nikoho nemožno mučiť ani podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.“

Právo Únie

Charta

- 4 V článku 4 Charty, nazvanom „Zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu“, sa uvádza:

„Nikoho nemožno mučiť ani podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.“

- 5 Vo vysvetlivkách k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17, ďalej len „vysvetlivky k Charte“) sa, pokiaľ ide o článok 4 Charty, spresňuje, že „právo uvedené v [tomto článku] je právom zaručeným v článku 3 EDLP, ktorý má rovnaké znenie“ a že „v zmysle článku 52 ods. 3 [ch]arty má preto rovnaký význam a rozsah ako uvedený článok EDLP“.

- 6 Článok 52 Charty, nazvaný „Rozsah a výklad práv a zásad“, v odseku 3 stanovuje:

„V rozsahu, v akom Charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v [EDLP], zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.“

- 7 Vysvetlivky k Charte spresňujú, pokiaľ ide o jej článok 52 ods. 3, že „odkaz na EDLP sa vzťahuje na dohovor a jeho protokoly“, že „zmysel a rozsah zaručených práv je ustanovený nielen znením týchto právnych nástrojov, ale aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie“, že „posledná veta odseku umožňuje [Európskej] únii zaručiť širšiu ochranu“ a že „v každom prípade úroveň ochrany, ktorú poskytuje Charta, nemôže byť nikdy nižšia ako ochrana zaručená EDLP“.

- 8 Podľa článku 53 Charty, nazvaného „Úroveň ochrany“:

„Žiadne ustanovenie tejto [ch]arty sa nesmie vykladať tak, že obmedzuje alebo poškodzuje ľudské práva a základné slobody uznané v rámci príslušného rozsahu ich pôsobnosti, právom Únie, medzinárodným právom a medzinárodnými zmluvami, ktorých zmluvnou stranou je Únia alebo všetky členské štáty, a najmä [EDLP], ako aj ústavami členských štátov.“

Rámcové rozhodnutie 2002/584

- 9 Článok 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 s názvom „Definícia európskeho zatykača a povinnosť vykonať ho“ stanovuje:

„1. Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

2. Členské štáty vykonajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

3. Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 [EÚ].“

- 10 Články 3, 4 a 4a rámcového rozhodnutia 2002/584 upravujú povinné a nepovinné dôvody nevykonania európskeho zatykača.

- 11 Článok 5 rámcového rozhodnutia 2002/584 stanovuje záruky, ktoré musí členský štát vydávajúcí zatykač poskytnúť v zvláštnych prípadoch.
- 12 Podľa článku 6 rámcového rozhodnutia 2002/584 s názvom „Určenie príslušných súdnych orgánov“:
- „1. Vydávajúcí súdny orgán bude súdny orgán vydávajúceho členského štátu [Súdny orgán vydávajúcí zatykač bude súdny orgán členského štátu vydávajúceho zatykač – *neoficiálny preklad*], ktorý je oprávnený vydať európsky zatykač v zmysle právnych predpisov tohto štátu.
2. Vykonávajúci súdny orgán bude súdny orgán vykonávajúceho členského štátu, ktorý je oprávnený vykonať európsky zatykač v zmysle právnych predpisov tohto štátu.
- ...“
- 13 Článok 7 rámcového rozhodnutia 2002/584 s názvom „Odvolanie sa k ústrednému orgánu“ vo svojom odseku 1 stanovuje:
- „Každý členský štát môže určiť ústredný orgán alebo ak to stanovuje jeho právny systém, viac než jeden ústredný orgán, ktorý bude pomáhať príslušným orgánom.“
- 14 Článok 15 rámcového rozhodnutia 2002/584 s názvom „Rozhodnutie o odovzdaní“ stanovuje:
- „1. Vykonávajúci súdny orgán rozhodne v lehotách a za podmienok definovaných v tomto rámcovom rozhodnutí o tom, či osobu odovzdá.
2. Ak vykonávajúci súdny orgán považuje informácie oznámené vydávajúcim členským štátom za nedostatočné na rozhodnutie o vydaní, požiada o urýchlené doplnenie ďalších potrebných informácií, najmä s ohľadom na články 3 až 5 a článok 8, a môže stanoviť lehotu na ich prijatie, berúc do úvahy potrebu dodržania lehôt stanovených v článku 17.
3. Vydávajúcí súdny orgán môže kedykoľvek zaslať vykonávajúcemu súdnemu orgánu ďalšie užitočné informácie.“
- 15 Podľa článku 17 rámcového rozhodnutia 2002/584 s názvom „Lehoty a postupy pre rozhodnutie o vykonaní európskeho zatykača“:
- „1. Európsky zatykač sa prejednáva a vykonáva ako naliehavá záležitosť.
2. V prípadoch, ak vyžiadaná osoba súhlasí so svojím odovzdaním, konečné rozhodnutie o vykonaní európskeho zatykača sa prijme v lehote 10 dní po prejavení súhlasu.
3. V ostatných prípadoch konečné rozhodnutie o vykonaní európskeho zatykača sa prijme v lehote 60 dní po zatknutí vyžiadanej osoby.
4. Ak sa v osobitných prípadoch európsky zatykač nemôže vykonať v lehotách stanovených v odseku 2 alebo 3, vykonávajúci súdny orgán to okamžite oznámi vydávajúcemu súdnemu orgánu, pričom uvedie dôvody prieťahu. V takom prípade lehoty sa môžu predĺžiť o ďalších 30 dní.
- ...“

Nemecké právo

Základný zákon Spolkovej republiky Nemecko

- 16 Článok 101 ods. 1 druhá veta Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (základný zákon Spolkovej republiky Nemecko) z 23. mája 1949 (BGBl. 1949, s. 1) stanovuje:

„Nikomú nemožno odňať jeho zákonného sudcu.“

Zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach

- 17 Rámcové rozhodnutie 2002/584 bolo do nemeckého právneho poriadku prebraté prostredníctvom § 78 až § 83k Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach) z 23. decembra 1982, v znení zmenenom Europäisches Haftbefehlsgesetz (zákon o európskom zatykači) z 20. júla 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1721).

- 18 § 73 tohto zákona, v znení zákona o európskom zatykači, znie:

„Poskytnutie právnej pomoci, ako aj prenos údajov bez predchádzajúcej žiadosti, sa považujú za neprípustné, ak by odporovali základným zásadám nemeckého právneho poriadku. V prípade žiadosti podľa častí 8, 9 a 10 sa poskytnutie právnej pomoci považuje za neprípustné, ak je v rozpore so zásadami upravenými v článku 6 ZEÚ.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 19 Dňa 12. augusta 2016 Judecătoria Medgidia (Súd prvého stupňa Medgidia) vydal európsky zatykač proti pánovi Dorobantu, rumunskému štátnemu príslušníkovi, na účely trestného stíhania za skutky naplňajúce znaky majetkových trestných činov, ako aj trestných činov falšovania písomností a ich používania (ďalej len „európsky zatykač z 12. augusta 2016“).
- 20 Uzneseniami z 3. a 19. januára 2017 vyhlásil Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg, Nemecko) odovzdanie pána Dorobantu rumunským orgánom na základe európskeho zatykača z 12. augusta 2016 za zákonné.
- 21 Uvedený súd na tento účel pripomenul požiadavky stanovené v rozsudku Súdneho dvora z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), podľa ktorých vykonávajúci súdny orgán musí v prvom rade posúdiť, či, pokiaľ ide o väzenské podmienky, existujú v členskom štáte, ktorý vydal zatykač, systémové alebo všeobecné nedostatky, ktoré sa týkajú buď niektorých skupín osôb alebo niektorých väzenských zariadení, a v druhom rade preskúmať, či existujú závažné a preukázané dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba bude vystavená skutočnému riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v dôsledku podmienok, v akých má byť uväznená v tomto štáte.
- 22 V rámci prvého štádia tohto preskúmania Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) konštatoval, najmä na základe rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcich sa Rumunska, ako aj správy Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz (Spolkové ministerstvo pre spravodlivosť a ochranu spotrebiteľov, Nemecko), že existujú konkrétne dôkazy o systémových a všeobecných nedostatkoch väzenských podmienok v Rumunsku.
- 23 V nadväznosti na toto konštatovanie uvedený súd v rámci druhej fázy tohto preskúmania posúdil skutočnosti, ktoré oznámili najmä súd, ktorý vydal dotknutý zatykač, ako aj Ministerul Justiției (Ministerstvo spravodlivosti, Rumunsko), vo veci väzenských podmienok pána Dorobantu v prípade jeho odovzdania rumunským orgánom.

- 24 V tejto súvislosti Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) zohľadnil informáciu, podľa ktorej bol pán Dorobantu v rámci vyšetrovacej väzby počas svojho procesu držaný v celách pre štyri osoby s rozlohou 12,30 m², 12,67 m² alebo 13,50 m², alebo v celách pre desať osôb s rozlohou 36,25 m². Ak by bol pán Dorobantu odsúdený na trest odňatia slobody, v prvom rade by bol držaný v ústave na výkon trestu, v ktorom má každý väzeň k dispozícii plochu 3 m², potom v druhom rade, za rovnakých podmienok, ak by podliehal uzavretého režimu odňatia slobody, alebo ak by bol zaradený do otvoreného alebo poloopeného režimu, bol by držaný v cele s rozlohou 2 m² na osobu.
- 25 Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) vykonal celkové posúdenie väzenských podmienok v Rumunsku, pričom sa opierať o rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 22. októbra 2009, *Orchowski v. Poľsko* (CE:ECHR:2009:1022JUD001788504), z 19. marca 2013, *Blejușcă v. Rumunsko* (CE:ECHR:2013:0319JUD000791010), a z 10. júna 2014, *Mihai Laurențiu Marin v. Rumunsko* (CE:ECHR:2014:0610JUD007985712). V tejto súvislosti konštatoval, že od roku 2014 došlo k zlepšeniu väzenských podmienok, hoci plocha 2 m² na osobu nespĺňa požiadavky stanovené judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Nedostatočnosť priestoru, ktorý majú väzni k dispozícii, je však v značnom rozsahu kompenzovaná ostatnými väzenskými podmienkami. Okrem toho uvedený súd uviedol, že Rumunsko zaviedlo účinný kontrolný mechanizmus väzenských podmienok.
- 26 Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) okrem toho konštatoval, že v prípade odmietnutia odovzdania pána Dorobantu rumunským orgánom budú trestné činy, ktoré sú mu vytýkané, nepotrestané, čo by bolo v rozpore s cieľom zakladajúcim sa na zabezpečení účinnosti trestného súdnictva v Únii.
- 27 Na základe uznesení Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) z 3. a 19. januára 2017 povolil Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (Generálna prokuratúra v Hamburgu, Nemecko) odovzdať pána Dorobantu rumunským orgánom po tom, ako si odpykal trest odňatia slobody, na ktorý bol odsúdený za ďalšie trestné činy, ktoré spáchal v Nemecku.
- 28 Pán Dorobantu si do 24. septembra 2017 odpykával trest odňatia slobody uložený za tieto trestné činy spáchané v Nemecku.
- 29 Pán Dorobantu podal na Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) opravný prostriedok proti týmto uzneseniam zo strany Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg).
- 30 Uznesením z 19. decembra 2017 Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) zrušil uvedené uznesenia z dôvodu, že porušujú právo pána Dorobantu na zákonného sudcu stanovené v článku 101 ods. 1 druhej vete základného zákona Spolkovej republiky Nemecko. Vec bola vrátená na Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg).
- 31 Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) vo svojom uznesení konštatoval, že v rozsudku z 20. októbra 2016, *Muršić v. Chorvátsko* (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413) Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že to, že osobný priestor, ktorý má k dispozícii väzeň, je menší ako 3 m² vo viacmiestnej cele, vedie k vzniku „silnej domnienky“ porušenia článku 3 EDĽP, pričom túto domnienku možno vyvrátiť, ak je zmenšenie osobného priestoru v porovnaní s minimálne požadovaným priestorom 3 m² krátkodobé, príležitostné a podružné, ak sa spája s dostatočnou mierou slobody pohybu mimo cely a primeranými aktivitami mimo cely a ak zariadenie na výkon väzby vo všeobecnosti poskytuje decentné väzenské podmienky a tento väzeň nie je vystavený iným skutočnostiam, ktoré by bolo možné považovať za okolnosti zhoršujúce zlé väzenské podmienky.

- 32 Okrem toho podľa Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) niektoré kritériá, ktoré prijal Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) v rámci svojho celkového posúdenia väzenských podmienok v Rumunsku, neboli až doteraz výslovne pripustené Európskym súdom pre ľudské práva ako prvky, ktoré môžu kompenzovať zmenšenie osobného priestoru, ktorý má k dispozícii väzeň. O takýto prípad ide najmä v súvislosti s možnosťou využiť dovolenku, prijať návštevu, nechať si vyčistiť šaty a vykonať nákup výrobkov. Okrem toho nie je isté, či zlepšenie systému vykurovania, sanitárnych zariadení a hygienických podmienok môže kompenzovať vzhľadom na nedávnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva takéto zmenšenie tohto osobného priestoru.
- 33 Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd) takisto zdôraznil, že ani Súdny dvor Európskej únie, ani Európsky súd pre ľudské práva doteraz nerozhodli o relevantnosti v takej záležitosti, o akú ide vo veci samej, kritérií týkajúcich sa spolupráce trestnoprávných súdov v rámci Únie, ako aj o potrebe vyhnúť sa beztrestnosti autorov porušení a vzniku *safe havens* pre týchto páchatelov.
- 34 Vnútroštátny zatykač vydaný Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) na účely odovzdania pána Dorobantu bol vykonaný, ale vyšetrovacia väzba tejto dotknutej osoby bola prerušená uznesením tohto súdu z 20. decembra 2017.
- 35 Na účely rozhodnutia vo veci, ktorú mu vrátil na prejednanie Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd), Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) chce poznať požiadavky vyplývajúce z článku 4 Charty, pokiaľ ide o podmienky väznenia v členskom štáte, ktorý vydal zatykač, a kritériá, ktoré treba použiť na posúdenie dodržania týchto požiadaviek pri uplatňovaní rozsudku Súdného dvora z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).
- 36 Za týchto podmienok Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg, Nemecko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Aké minimálne požiadavky na väzenské podmienky podľa článku 4 Charty sa majú vyžadovať v kontexte rámcového rozhodnutia 2002/584...?
- a) Existuje z hľadiska práva Únie nejaká ‚absolútna‘ spodná hranica vzťahujúca sa na veľkosť väzenskej cely, pod ktorou ide vždy o porušenie článku 4 Charty?
 - i) Záleží pri určovaní individuálneho podielu na väzobnom priestore na tom, či ide o celu pre jednu osobu alebo spoločnú celu?
 - ii) Má sa pri výpočte veľkosti väzobnej cely odrátať plocha zaberaná nábytkom (posteľ, skriňa atď.)?
 - iii) Aká stavebná infraštruktúra je prípadne relevantná, pokiaľ ide o otázku väzenských podmienok, podľa práva Únie? Aký význam má prípadný bezprostredný (alebo iba sprostredkovaný) prístup z väzobnej cely k sanitárnym alebo iným priestorom, ako aj jej vybavenosť studenou a teplou vodou, vykurovaním, osvetlením atď.?
 - b) Do akej miery majú význam na posúdenie rozličné ‚väzobné režimy‘, menovite rozličné časy vychádzok a rozličné stupne slobody pohybu v rámci väzenského zariadenia?
 - c) Je dovolené (ako to urobil konajúci súd vo svojich rozhodnutiach o prípustnosti odovzdania) zohľadniť aj právne a organizačné vylepšenia v členskom štáte vydávajúcom zatykač (zavedenie systému ombudsmana, etablovanie súdneho dohľadu nad výkonom trestu atď.)?
2. Podľa akých kritérií sa majú vyhodnocovať väzenské podmienky z hľadiska základných práv Únie? Do akej miery ovplyvňujú tieto kritériá výklad pojmu ‚skutočné nebezpečenstvo‘ v zmysle rozsudku z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198)?
- a) Sú justičné orgány vykonávajúceho členského štátu v tomto smere oprávnené na úplné preskúmanie väzenských podmienok v členskom štáte vydávajúcom zatykač, alebo sa musia obmedziť na preskúmanie zjavných protiprávností?

- b) Ak Súdny dvor v rámci odpovede na prvú prejudiciálnu otázku dospeje k záveru, že existuje ‚absolútny‘ normatív práva Únie pre väzenské podmienky: znamená nedodržanie týchto minimálnych podmienok prekážku pre zváženie ďalších kritérií v tom zmysle, že vždy v takomto prípade ide o ‚skutočné riziko‘ brániace odovzdaniu, alebo smie vykonávajúci členský štát urobiť vyváženie tak, že zváži aj ďalšie kritériá? Je dovolené pritom zohľadniť aspekty, ako sú zachovanie vnútroeurópskeho systému právnej pomoci, funkčnosť európskeho trestného súdnictva alebo zásady vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania?“

Konanie na Súdnom dvore

- 37 Uznesením z 25. septembra 2018, doručeným Súdnu dvoru 27. septembra 2018, Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) informoval Súdny dvor, že po tom, ako bol na pána Dorobantu vydaný európsky zatykač z 12. augusta 2016, bol v neprítomnosti odsúdený v Rumunsku na trest odňatia slobody v dĺžke dva roky a štyri mesiace. V dôsledku toho rumunský súdny orgán zrušil uvedený európsky zatykač a vydal 1. augusta 2018 nový európsky zatykač na účely výkonu uvedeného trestu (ďalej len „európsky zatykač z 1. augusta 2018“). Vnútroštátny súd trval ďalej na svojich prejudiciálnych otázkach po tomto nahradení európskeho zatykača.
- 38 Dňa 14. novembra 2018 Súdny dvor zaslal Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) žiadosť o objasnenie podľa článku 101 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, pričom ho vyzval, aby najmä spresnil, či povolenie výkonu a samotný výkon európskeho zatykača z 1. augusta 2018 možno považovať za isté a nie za hypotetické.
- 39 Listom z 20. decembra 2018, ktorý dostal Súdny dvor v ten istý deň, Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) odpovedal, že s výhradou odpovede Súdneho dvora na prejudiciálne otázky, povolenie výkonu a výkon európskeho zatykača z 1. augusta 2018 boli isté.
- 40 Z informácií uvedených v uznesení Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg) z 25. septembra 2018 a v tomto liste z 20. decembra 2018 vyplýva, že vnútroštátny súd sa má vyjadriť k výkonu platného európskeho zatykača (pozri *a contrario* uznesenie z 15. novembra 2017, Aranyosi, C-496/16, neuvverejnené, EU:C:2017:866, body 26 a 27). Preto je potrebné odpovedať na otázky predložené vnútroštátnym súdom.

O prejudiciálnych otázkach

- 41 Vnútroštátny súd sa svojimi otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, v prvom rade pýta na intenzitu a rozsah preskúmania, ktoré vykonávajúci súdny orgán, ktorý má k dispozícii prvky potvrdzujúce existenciu systematických alebo všeobecných nedostatkov, pokiaľ ide o väzenské podmienky v rámci väzenských zariadení členského štátu vydávajúceho zatykač, má vzhľadom na článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 v spojení s článkom 4 Charty vykonať na účely posúdenia, či existujú závažné a preukázané dôvody domnievať sa, že po tom, ako sa osoba, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, odovzdá do tohto členského štátu, bude táto osoba čeliť skutočnému riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty. Pýta sa najmä, či toto preskúmanie musí byť úplné alebo naopak obmedzené iba na prípady zjavných nedostatkov v týchto väzenských podmienkach.
- 42 V druhom rade sa pýta, či v rámci tohto posúdenia musí zohľadniť požiadavku minimálneho priestoru na osobu väznú v cele takého zariadenia. Pýta sa takisto na spôsoby výpočtu tohto priestoru, ak je v rámci cely nábytok a hygienické zariadenia, takisto ako na relevantnosť, na účely takého posúdenia, ostatných väzenských podmienok, ako sú hygienické podmienky alebo rozsah slobody pohybu väzňa v rámci zariadenia na výkon trestu.

- 43 V treťom rade chce vedieť, či existencia legislatívnych a štrukturálnych opatrení týkajúcich sa zlepšenia kontroly väzenských podmienok v členskom štáte vydávajúcim zatykač musí byť zohľadnená na účely tohto istého posúdenia.
- 44 V štvrtom rade sa pýta, či prípadné nedodržanie, zo strany tohto členského štátu, minimálnych požiadaviek týkajúcich sa väzenských podmienok môže byť vyvážené na základe úvah týkajúcich sa efektívnosti súdnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti, ako aj zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania.

Úvodné pripomienky

- 45 Na účely odpovedania na položené otázky treba na úvod pripomenúť, ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, že právo Únie je založené na základnom predpoklade, podľa ktorého každý členský štát sa delí so všetkými ostatnými členskými štátmi a uznáva, že tieto štáty majú s ním spoločné hodnoty, na ktorých je založená Únia, ako sa spresňuje v článku 2 ZEÚ. Tento predpoklad implikuje a odôvodňuje existenciu vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi pri uznávaní týchto hodnôt, a teda pri dodržiavaní práva Únie, ktoré ich vykonáva [rozsudky z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 35, a z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 48].
- 46 Tak zásada vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, ako aj zásada vzájomného uznávania, ktorá sa samotná opiera o vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi, majú v práve Únie zásadný význam vzhľadom na to, že umožňujú vytvorenie a zachovanie priestoru bez vnútorných hraníc. Konkrétnejšie, zásada vzájomnej dôvery ukladá, najmä pokiaľ ide o priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, každému z týchto štátov, aby vychádzal z toho, že okrem výnimočných okolností všetky ostatné členské štáty dodržiajú právo Únie, a najmä základné práva uznané týmto právom [rozsudky z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 36, a z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 49].
- 47 Takto teda, keď členské štáty vykonávajú právo Únie, môžu byť povinné na základe tohto istého práva predpokladať dodržiavanie základných práv ostatnými členskými štátmi, takže nemôžu ani vyžadovať, aby iný členský štát mal vyššiu vnútroštátnu úroveň ochrany základných práv, ako je tá, ktorú zabezpečuje právo Únie, ani, okrem výnimočných okolností, preverovať, či tento iný členský štát naozaj dodržiaval v konkrétnom prípade základné práva zaručené Úniou [rozsudky z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 37 a citovaná judikatúra, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 50].
- 48 V oblasti, na ktorú sa vzťahuje rámcové rozhodnutie 2002/584, sa zásada vzájomného uznávania, ktorá predstavuje, ako to vyplýva najmä z odôvodnenia 6 tohto rámcového rozhodnutia, „základný kameň“ súdnej spolupráce v trestných veciach, uplatňuje v článku 1 ods. 2 tohto rámcového rozhodnutia, ktorý zakotvuje pravidlo, podľa ktorého sú členské štáty povinné vykonať každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami uvedeného rámcového rozhodnutia. Vykonávajúce súdne orgány teda môžu v zásade odmietnuť vykonať takýto zatykač len z dôvodov nevykonania, ktoré sú vyčerpávajúcim spôsobom upravené v rámcovom rozhodnutí, pričom výkon európskeho zatykača možno podriaďiť iba podmienkam, ktoré sú taxatívne stanovené v článku 5 tohto istého rámcového rozhodnutia. Zatiaľ čo vykonanie európskeho zatykača predstavuje normu, odmietnutie vykonania má byť výnimkou, ktorá sa musí striktnie vykladať. Takto rámcové rozhodnutie 2002/584 výslovne vymenováva dôvody pre povinné (článok 3) a nepovinné (články 4 a 4a) odmietnutie vykonania európskeho zatykača, ako aj záruky, ktoré musí členský štát vydávajúci zatykač poskytnúť v osobitných prípadoch (článok 5) [rozsudky z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality

- (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, body 41 a 42, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 54 a 55].
- 49 Nič to však nemení na tom, že Súdny dvor takisto pripustil, že iné obmedzenia zásad vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi možno uplatniť „vo výnimočných okolnostiach“ [rozsudky z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 43 a citovaná judikatúra, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 56].
- 50 V tomto kontexte Súdny dvor potvrdil za určitých podmienok povinnosť, aby vykonávajúci súdny orgán ukončil postup odovzdania zriadený rámcovým rozhodnutím 2002/584, keď existuje riziko, že takéto odovzdanie bude viesť k neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu s hľadanou osobou v zmysle článku 4 Charty [pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 84; z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 44, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 57].
- 51 Teda v prípade, ak súdny orgán vykonávajúceho členského štátu disponuje informáciami, ktoré potvrdzujú existenciu skutočného rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania s uväznenými osobami v členskom štáte vydávajúcim zatykač s ohľadom na štandard ochrany základných práv zaručený právom Únie a osobitne článkom 4 Charty, má povinnosť posúdiť existenciu tohto rizika pri rozhodovaní o odovzdaní osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, orgánom členského štátu vydávajúceho zatykač. Výkon takéhoto zatykača totiž nemôže viesť k neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu s touto osobou [rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 88, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 59].
- 52 Vykonávajúci súdny orgán musí na tento účel predovšetkým vychádzať z objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií o väzenských podmienkach v členskom štáte vydávajúcim zatykač, ktoré preukazujú existenciu, buď systematických či všeobecných nedostatkov, alebo nedostatkov týkajúcich sa niektorých skupín osôb, alebo niektorých väzenských zariadení. Tieto prvky môžu vyplývať najmä z medzinárodných súdnych rozhodnutí, ako sú rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva, súdnych rozhodnutí členského štátu vydávajúceho zatykač, ako aj rozhodnutí, správ a iných dokumentov vydávaných orgánmi Rady Európy alebo orgánov patriacich pod Organizáciu Spojených národov [rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 60].
- 53 V predmetnom prípade, ako vyplýva zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vnútroštátny súd konštatoval na základe rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcich sa Rumunska, nemeckých súdnych rozhodnutí, ako aj správy spolkového ministerstva spravodlivosti a ochrany spotrebiteľov existenciu konkrétnych indícií o systematických a všeobecných nedostatkoch väzenských podmienok v tomto členskom štáte. Jeho otázky tak vychádzajú z predpokladu existencie takýchto nedostatkov, ktorých presnosť prináleží preskúmať vnútroštátnemu súdu, ktorý musí zohľadniť riadne aktualizované informácie [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 71].
- 54 V každom prípade samotná existencia informácií svedčiacich o systémových či všeobecných nedostatkoch, alebo nedostatkoch týkajúcich sa niektorých skupín osôb, alebo niektorých väzenských zariadení, pokiaľ ide o väzenské podmienky v členskom štáte vydávajúcim zatykač, totiž nutne neznamená, že v danom konkrétnom prípade bude dotknutá osoba v prípade jej odovzdania orgánom tohto členského štátu vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu [rozsudky z 5. apríla

2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 91 a 93, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 61].

- 55 Aby sa zároveň zabezpečilo dodržiavanie článku 4 Charty v konkrétnom prípade osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, je vykonávajúci súdny orgán disponujúci objektívnymi, spoľahlivými, presnými a náležite aktualizovanými informáciami svedčiacimi o existencii takýchto nedostatkov povinný následne overiť konkrétnym a presným spôsobom, či za okolností v prejednávanej veci existujú závažné a preukázané dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba bude po odovzdaní do členského štátu vydávajúceho zatykač v tomto štáte vystavená skutočnému riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty z dôvodu podmienok jej uväznenia v členskom štáte vydávajúcom zatykač [pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 92 a 94, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 62].
- 56 Výklad článku 4 Charty pripomenutý v bodoch 50 až 55 tohto rozsudku zodpovedá v podstate zmyslu, ktorý bol prisúdený článku 3 EDLP Európskym súdom pre ľudské práva.
- 57 Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že súd štátu, ktorý je zmluvnou stranou EDLP, nemôže odmietnuť vykonať európsky zatykač z dôvodu, že hľadaná osoba by mohla v štáte vydávajúcom zatykač podliehať väzenským podmienkam, ktoré implikujú neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, keď uvedený súd najprv nevykonal aktualizované a podrobné preskúmanie situácie tak, ako vyzerala v čase vydania jeho rozhodnutia, a nesnažil sa identifikovať štrukturálne nedostatky týkajúce sa väzenských podmienok, ako aj skutočného a individualizovateľného rizika porušenia článku 3 EDLP v tomto štáte (Európsky súd pre ľudské práva, 9. júla 2019, Romeo Castaño v. Belgicko, CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, § 86).

O intenzite a rozsahu preskúmania väzenských podmienok v členskom štáte vydávajúcom zatykač zo strany vykonávajúceho súdneho orgánu

- 58 Pokiaľ ide v prvom rade o otázky vnútroštátneho súdu týkajúce sa intenzity a rozsahu preskúmania väzenských podmienok zo strany vykonávajúceho súdneho orgánu v členskom štáte vydávajúcom zatykač vzhľadom na článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 v spojení s článkom 4 Charty treba na úvod pripomenúť, že v súlade s článkom 52 ods. 3 prvou vetou Charty, keďže právo uvedené v článku 4 Charty zodpovedá právu zaručenému článkom 3 EDLP, jeho význam a rozsah sú také isté ako tie, ktoré vyplývajú z tohto práva v EDLP. Okrem toho vysvetlivky k Charte základných práv spresňujú, pokiaľ ide o tento článok 52 ods. 3, že význam a rozsah práv zaručených EDLP sú určené nielen znením tohto dohovoru, ale takisto judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie.
- 59 Po tomto úvodnom spresnení treba po prvé zdôrazniť, že na to, aby sa článok 3 EDLP vzťahoval na zlé zaobchádzanie, musí toto zaobchádzanie dosiahnuť minimálnu hranicu závažnosti, ktorá sa musí posúdiť tak, že sa zohľadnia všetky predmetné informácie, najmä dĺžka zaobchádzania a jeho fyzické a psychické účinky, ako aj v niektorých prípadoch pohlavie, vek a zdravotný stav osoby [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 91 a citovanú judikatúru].
- 60 Cieľom článku 3 EDLP je zabezpečiť, aby každý väzeň bol držaný v podmienkach, ktoré zaručujú dodržanie ľudskej dôstojnosti, aby podmienky výkonu opatrenia nevystavovali dotknutú osobu takej tiesni alebo ťažkostiam, ktorých intenzita prekračuje nevyhnutnú mieru utrpenia spojeného s uväznením, a aby s ohľadom na praktické požiadavky odňatia slobody bolo primeraným spôsobom

postarané o zdravie a duševnú pohodu väzňa [rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 90, ako aj z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 90 a citovaná judikatúra].

- 61 V tomto kontexte preskúmanie, ktoré za výnimočných okolností pripomenutých v bodoch 50 až 52 tohto rozsudku musí vykonať vykonávajúci súdny orgán, pokiaľ ide o väzenské podmienky v členskom štáte vydávajúcom zatykač na účely posúdenia existencie závažných a preukázaných dôvodov veriť, že po odovzdaní do tohto členského štátu osoba, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, čelí skutočnému riziku, že bude v tomto členskom štáte podliehať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, musí byť založené na celkovom posúdení relevantných materiálnych väzenských podmienok.
- 62 Vzhľadom na to, ako uviedol generálny advokát v bode 107 svojich návrhov, že zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty má absolútnu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 85 až 87, ako aj z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 78), dodržanie ľudskej dôstojnosti, ktorá musí byť na základe tohto článku zabezpečená, by nebolo zaručené v prípade, keby preskúmanie väzenských podmienok v členskom štáte vydávajúcom zatykač, ktoré vykonal vykonávajúci súdny orgán, bolo obmedzené iba na zjavné nedostatky.
- 63 Pokiaľ ide po druhé o rozsah tohto preskúmania, pokiaľ ide o väzenské zariadenia členského štátu vydávajúceho zatykač, treba pripomenúť, že tento orgán, ktorý má rozhodnúť o odovzdaní osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, musí konkrétne a presne posúdiť, či za okolností, o aké ide v predmetnej veci, existuje skutočné riziko, že táto osoba bude podliehať v tomto členskom štáte neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 77].
- 64 Z uvedeného vyplýva, že preskúmanie, ktoré je tento orgán povinný vykonať, sa s ohľadom na jeho konkrétnu a presnú povahu nemôže týkať všeobecných väzenských podmienok vo všetkých väzenských zariadeniach členského štátu vydávajúceho zatykač, v ktorých by dotknutá osoba mohla byť uväznená [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 78].
- 65 Povinnosť vykonávajúcich súdnych orgánov preskúmať väzenské podmienky existujúce vo všetkých väzenských zariadeniach, v ktorých by dotknutá osoba mohla byť v členskom štáte vydávajúcom zatykač uväznená, je teda navyše zjavne neprimeraná. Je navyše nemožné vykonať ju v lehotách stanovených článkom 17 rámcového rozhodnutia. Takéto preskúmanie by totiž mohlo značne oddialiť odovzdanie tejto osoby, a tým zbaviť fungovanie systému európskeho zatykača potrebného účinku. Z toho by vyplývalo riziko beztretnosti hľadanej osoby [rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 84 a 85].
- 66 V dôsledku toho vzhľadom na vzájomnú dôveru, ktorá musí existovať medzi členskými štátmi, na ktorej sa zakladá systém európskeho zatykača, a osobitne vzhľadom na lehoty stanovené pre vykonávajúce súdne orgány článkom 17 rámcového rozhodnutia 2002/584 na prijatie konečného rozhodnutia o výkone takéhoto zatykača, sú tieto orgány výlučne povinné skúmať väzenské podmienky vo väzenských zariadeniach, v ktorých podľa informácií, ktoré majú tieto orgány k dispozícii, sa konkrétne plánuje umiestnenie uvedenej osoby, vrátane dočasného alebo prechodného umiestnenia [rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 87].

- 67 Na tieto účely musí vykonávajúci súdny orgán na základe článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584 požiadať súdny orgán členského štátu vydávajúceho zatykač o urgentné poskytnutie akejkoľvek potrebnej doplňujúcej informácie, pokiaľ ide o podmienky, v ktorých má konkrétne byť dotknutá osoba v tomto členskom štáte väznená [rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 63 a citovaná judikatúra].
- 68 Ak ubezpečenie, že dotknutá osoba nebude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu z titulu konkrétnych a presných podmienok jej väznenia, bez ohľadu na to, v ktorom zariadení na výkon trestu bude uväznená v členskom štáte vydávajúcom zatykač, poskytol alebo aspoň potvrdil súdny orgán vydávajúci zatykač, v prípade potreby po tom, čo požiadal o pomoc ústredný orgán alebo niektorý z ústredných orgánov členského štátu vydávajúceho zatykač podľa článku 7 rámcového rozhodnutia 2002/584, vykonávajúci súdny orgán musí dôverovať takémuto ubezpečeniu, prinajmenšom v prípade, ak neexistujú konkrétne dôkazy, na základe ktorých by bolo možné sa domnievať, že väzenské podmienky v konkrétnom väzenskom ústave odporujú článku 4 Charty [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 112].
- 69 V dôsledku toho len za výnimočných okolností a na základe presných informácií môže vykonávajúci súdny orgán konštatovať, že napriek takému ubezpečeniu, aké sa uvádza v predchádzajúcom bode, existuje skutočné riziko, že dotknutá osoba bude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty v dôsledku podmienok jeho väznenia v členskom štáte vydávajúcom zatykač.

O posúdení väzenských podmienok vzhľadom na osobný priestor, ktorý má k dispozícii väznená osoba

- 70 Pokiaľ ide v druhom rade o posúdenie, ktoré vykoná vykonávajúci súdny orgán, týkajúce sa väzenských podmienok vzhľadom na osobný priestor, ktorý má k dispozícii väzeň v rámci cely zariadenia na výkon trestu, treba uviesť, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pán Dorobantu bude v prípade odovzdania rumunským orgánom umiestnený do viacmiestnej cely a nie do samostatnej cely. Preto a bez ohľadu na formuláciu prvej položenej otázky treba v rámci prejednávanej veci určiť minimálne požiadavky, pokiaľ ide o osobný priestor na jedného väzňa, iba čo sa týka umiestnenia do viacmiestnej cely.
- 71 Z tohto hľadiska treba uviesť, že Súdny dvor vychádzal, vzhľadom na úvahy, ktoré boli pripomenuté v bode 58 tohto rozsudku, a vzhľadom na aktuálnu neexistenciu minimálnych pravidiel v tejto súvislosti v práve Únie, z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa článku 3 EDLP a presnejšie z rozsudku z 20. októbra 2016, Muršić v. Chorvátsko (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413).
- 72 Takto Súdny dvor rozhodol, že vzhľadom na význam venovaný priestorovému faktoru pri celkovom posudzovaní väzenských podmienok, to, že osobný priestor, ktorý má k dispozícii väzeň, je menší ako 3 m² v prípade viacmiestnej cely, vedie k silnej domnienke porušenia článku 3 EDLP [rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 92 a citovaná judikatúra].
- 73 Táto silná domnienka porušenia článku 3 EDLP môže byť obvykle vyvrátená len vtedy, ak po prvé zmenšenie osobného priestoru oproti vyžadovanému minimu 3 m² je krátkodobé, príležitostné a podružné, po druhé, ak sa spája s dostatočnou mierou slobody pohybu mimo cely a primeranými aktivitami mimo cely, a po tretie zariadenie vo všeobecnosti poskytuje decentné väzenské podmienky a dotknutá osoba nie je vystavená iným skutočnostiam, ktoré by bolo možné považovať za okolnosti zhoršujúce zlé väzenské podmienky [rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 93 a citovaná judikatúra].

- 74 V tejto súvislosti treba dodať, že je pravda, že doba uväznenia môže byť relevantným faktorom na účely posúdenia závažnosti utrpenia alebo poníženia, ktorým je uväznená osoba vystavená v dôsledku jej zlých väzenských podmienok. Relatívne krátkodobá povaha uväznenia však automaticky sama osebe nevyklučuje dotknuté zaobchádzanie z pôsobnosti článku 3 EDLP, ak iné skutočnosti postačujú na uplatnenie tohto ustanovenia [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 97 a 98, ako aj citovanú judikatúru].
- 75 Okrem toho z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v podstate vyplýva, že ak väzeň má k dispozícii vo viacmiestnej cele osobný priestor, ktorý meria od 3 do 4 m², priestorový faktor je naďalej významným prvkom pri posudzovaní primeranej povahy väzenských podmienok. V takom prípade možno dospieť k záveru o existencii porušenia článku 3 EDLP, ak nedostatok priestoru sprevádzajú iné zlé materiálne väzenské podmienky, najmä nedostatok prístupu na dvor na prechádzku alebo k čerstvému vzduchu a prirodzenému svetlu, zlé vetranie, nedostatočná alebo príliš vysoká teplota v miestnosti, nedostatok intimity na záchodoch alebo zlé sanitárne a hygienické podmienky (pozri v tomto zmysle Európsky súd pre ľudské práva, 20. októbra 2016, Muršić v. Chorvátsko (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 139).
- 76 Ak väzeň má viac ako 4 m² osobného priestoru vo viacmiestnej cele a v dôsledku toho tento aspekt jeho materiálnych väzenských podmienok nepredstavuje problém, ostatné aspekty týchto podmienok, tak ako sú uvedené v predchádzajúcom bode, sú stále relevantné na účely posúdenia primeranej povahy väzenských podmienok dotknutej osoby vzhľadom na článok 3 EDLP (pozri v tomto zmysle Európsky súd pre ľudské práva, 20. októbra 2016, Muršić v. Chorvátsko CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 140).
- 77 Pokiaľ ide o spôsoby výpočtu minimálneho priestoru, ktorý musí mať k dispozícii osoba väznená vo viacmiestnej cele, v ktorej sa nachádza nábytok a hygienické zariadenia, na účely posúdenia, či existuje skutočné riziko, že bude dotknutá osoba vystavená neľudskému či ponížujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty, treba takisto zohľadniť vzhľadom na to, že v práve Únie aktuálne chýbajú príslušné minimálne pravidlá, kritériá stanovené Európskym súdom pre ľudské práva z hľadiska článku 3 EDLP. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že hoci pri výpočte disponibilnej plochy v takej cele nesmie byť zohľadnená plocha, ktorú zaberajú hygienické zariadenia, tento výpočet má zahŕňať priestor, ktorý zaberá nábytok, pričom sa však spresňuje, že väzneným osobám musí byť zachovaná možnosť bežného pohybu v cele (pozri v tomto zmysle Európsky súd pre ľudské práva, 20. októbra 2016, Muršić v. Chorvátsko (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 75 a 114, ako aj citovanú judikatúru).
- 78 V predmetnom prípade z pripomienok uvedených rumunskou vládou na pojednávaní vyplýva, že pán Dorobantu by bol po odovzdaní väznený v rámci režimu, v ktorom by mohol mať veľkú slobodu pohybu a okrem toho by mohol pracovať, čo znižuje čas strávený vo viacmiestnej cele. Prináleží vnútroštátnemu súdu overiť tieto prvky a posúdiť akúkoľvek inú relevantnú okolnosť na účely analýzy, ktorú má vykonať v súlade s indíciami uvedenými v bodoch 71 až 77 tohto rozsudku, a to prípadne tak, že si vyžiada od súdneho orgánu vydávajúceho zatykač potrebné doplňujúce informácie, ak sa domnieva, že informácie už oznámené týmto súdnym orgánom vydávajúcim zatykač sú nedostatočné na to, aby mu umožnili rozhodnúť o odovzdaní.
- 79 Treba nakoniec zdôrazniť, že hoci je na členských štátoch, či stanovia pre svoj vlastný väzenský systém minimálne požiadavky, pokiaľ ide o väzenské podmienky, ktoré budú vyššie ako tie, ktoré vyplývajú z článku 4 Charty a článku 3 EDLP, tak ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva, členský štát môže ako vykonávajúci členský štát podriaďiť odovzdanie osoby do členského štátu vydávajúceho zatykač, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, iba splneniu týchto posledných uvedených požiadaviek a nie dodržaniu požiadaviek vyplývajúcich z jeho vnútroštátneho práva. Opačné riešenie by viedlo, spochybňujúc jednotnosť štandardu ochrany základných práv stanovených právom Únie, k narušeniu

zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania, ktoré sa toto rámcové rozhodnutie 2002/584 snaží ustanoviť, a v dôsledku toho k ohrozeniu účinnosti tohto rámcového rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, bod 63).

O relevantnosti všeobecných opatrení určených na zlepšenie preskúmania väzenských podmienok v členskom štáte vydávajúcom zatykač

- 80 Pokiaľ ide v treťom rade o prijatie, v členskom štáte vydávajúcom zatykač, takých opatrení ako zriadenie systému mediácie alebo systému súdov pre výkon trestu, ktoré majú posilniť preskúmanie väzenských podmienok v tomto členskom štáte, treba zdôrazniť, že hoci najmä súdne preskúmanie vykonané *a posteriori*, pokiaľ ide o tieto väzenské podmienky, predstavuje významný prvok, ktorý môže prispieť k tomu, že podnieti orgány tohto štátu k zlepšeniu uvedených podmienok, a ktorý preto môžu zohľadniť vykonávajúce súdne orgány pri celkovom posudzovaní podmienok, za ktorých bude uväznená osoba, na ktorú bol vydaný európsky zatykač na účely rozhodnutia o odovzdaní tejto osoby, nič to nemení na tom, že takéto preskúmanie nie je samo osebe takej povahy, že by sa vylúčilo riziko, že táto osoba nebude po odovzdaní vystavená zaobchádzaniu nezlučiteľnému s článkom 4 Charty z dôvodu jej väzenských podmienok [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 74].
- 81 Preto aj keď členský štát vydávajúci zatykač stanovuje opravné prostriedky umožňujúce preskúmať zákonnosť väzenských podmienok vzhľadom na základné práva, vykonávajúce súdne orgány budú aj tak naďalej povinné vykonať individuálne preskúmanie situácie každej dotknutej osoby, aby sa ubezpečili, že ich rozhodnutie o odovzdaní tejto osoby nepovedie z dôvodu uvedených podmienok k vzniku skutočného rizika, že táto osoba bude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle tohto ustanovenia [rozsudok z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmienky uväznenia v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 75].

O zohľadnení úvah týkajúcich sa funkčnosti súdnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti, ako aj zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania

- 82 Pokiaľ ide v štvrtom rade o otázku, či existenciu skutočného rizika, že dotknutá osoba bude podliehať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu z dôvodu nesúladu podmienok jej väznenia v členskom štáte vydávajúcom zatykač s minimálnymi požiadavkami vyplývajúcimi z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, môže vykonávajúci súdny orgán, ktorý má rozhodnúť o tomto odovzdaní, vyvážiť úvahami týkajúcimi sa funkčnosti súdnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti, ako aj zásadami vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania, treba uviesť, že absolútna povaha, pripomenutá v bode 62 tohto rozsudku, ktorú má zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty, bráni tomu, aby základné právo nebyť vystavený takémuto zaobchádzaniu mohlo byť akýmkoľvek spôsobom obmedzené takýmito úvahami.
- 83 Za týchto podmienok potreba garantovať, že dotknutá osoba nebude v prípade odovzdania do členského štátu vydávajúceho zatykač vystavená žiadnemu neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty, odôvodňuje výnimočne obmedzenie zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 82, 98 až 102 a 104).
- 84 Z toho vyplýva, že konštatovanie, vykonávaným súdnym orgánom, existencie závažných a preukázaných dôvodov pre domnienku, že existuje skutočné riziko, že po odovzdaní do členského štátu vydávajúceho zatykač osoba, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, bude vystavená takému zaobchádzaniu z dôvodu väzenských podmienok prevažujúcich v zariadení na výkon trestu, do

ktorého má konkrétne byť umiestnená, nemožno vyvážiť na účely rozhodnutia o takomto odovzdaní úvahami týkajúcimi sa funkčnosti súdnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti, ako aj zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania.

85 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na položené otázky takto:

- Článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 v spojení s článkom 4 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že keď vykonávajúci súdny orgán má k dispozícii objektívne, spoľahlivé, presné a náležite aktualizované informácie potvrdzujúce existenciu systematických alebo všeobecných nedostatkov vo väzenských podmienkach v rámci väzenských zariadení členského štátu vydávajúceho zatykač, musí na účely posúdenia, či existujú závažné a preukázané dôvody pre domnienku, že po odovzdaní do tohto členského štátu vznikne osobe, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, skutočné riziko, že bude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle tohto článku 4, zohľadniť všetky relevantné materiálne aspekty väzenských podmienok v zariadení na výkon trestu, do ktorého má byť konkrétne umiestnená táto osoba, ako je osobný priestor, ktorý má väzeň k dispozícii v cele tohto zariadenia, hygienické podmienky, ako aj rozsah slobody pohybu väzňa v rámci uvedeného zariadenia. Toto posúdenie nie je obmedzené na preskúmanie zjavných nedostatkov. Na účely takéhoto posúdenia si musí vykonávajúci súdny orgán vyžiadať od súdneho orgánu vydávajúceho zatykač informácie, ktoré považuje za potrebné, a v zásade sa musí spoľahnúť na ubezpečenia poskytnuté súdnym orgánom vydávajúcim zatykač, ak neexistujú presné informácie umožňujúce domnievať sa, že väzenské podmienky sú v rozpore s článkom 4 Charty.
- Pokiaľ ide konkrétne o osobný priestor, ktorý má k dispozícii väzeň, vykonávajúci súdny orgán musí, keďže v súčasnosti neexistujú v tejto súvislosti minimálne normy v práve Únie, zohľadniť minimálne požiadavky vyplývajúce z článku 3 EDLP, tak ako ho vyložil Európsky súd pre ľudské práva. Hoci pri výpočte tohto disponibilného priestoru nesmie byť zohľadnený priestor, ktorý zaberajú hygienické zariadenia, tento výpočet má zahŕňať priestor, ktorý zaberá nábytok. Väzným osobám však musí byť zachovaná možnosť bežného pohybu v cele.
- Vykonávajúci súdny orgán nemôže vylúčiť existenciu skutočného rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania len preto, že dotknutá osoba má v členskom štáte vydávajúcom zatykač k dispozícii opravný prostriedok umožňujúci jej napadnúť svoje väzenské podmienky, alebo preto, že v tomto členskom štáte existujú legislatívne alebo štrukturálne opatrenia určené na posilnenie kontroly väzenských podmienok.
- Konštatovanie, vykonávajúcim súdnym orgánom, existencie závažných a preukázaných dôvodov pre domnienku, že existuje skutočné riziko, že po odovzdaní do členského štátu vydávajúceho zatykač dotknutá osoba bude vystavená takému zaobchádzaniu z dôvodu väzenských podmienok prevažujúcich v zariadení na výkon trestu, do ktorého má konkrétne byť umiestnená, nemožno vyvážiť na účely rozhodnutia o takomto odovzdaní úvahami týkajúcimi sa funkčnosti súdnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti, ako aj zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania.

O trovách

86 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trový konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, zmeneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, v spojení s článkom 4 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že keď vykonávajúci súdny orgán má k dispozícii objektívne, spoľahlivé, presné a náležite aktualizované informácie potvrdzujúce existenciu systematických alebo všeobecných nedostatkov vo väzenských podmienkach v rámci väzenských zariadení členského štátu vydávajúceho zatykač, musí na účely posúdenia, či existujú závažné a preukázané dôvody pre domnienku, že po odovzdaní do tohto členského štátu vznikne osobe, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, skutočné riziko, že bude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle tohto článku 4, zohľadniť všetky relevantné materiálne aspekty väzenských podmienok v zariadení na výkon trestu, do ktorého má byť konkrétne umiestnená táto osoba, ako je osobný priestor, ktorý má väzeň k dispozícii v cele tohto zariadenia, hygienické podmienky, ako aj rozsah slobody pohybu väzňa v rámci uvedeného zariadenia. Toto posúdenie nie je obmedzené na preskúmanie zjavných nedostatkov. Na účely takéhoto posúdenia si musí vykonávajúci súdny orgán vyžiadať od súdneho orgánu vydávajúceho zatykač informácie, ktoré považuje za potrebné, a v zásade sa musí spoľahnúť na ubezpečenia poskytnuté súdnym orgánom vydávajúcim zatykač, ak neexistujú presné informácie umožňujúce domnievať sa, že väzenské podmienky sú v rozpore s článkom 4 Charty základných práv.

Pokiaľ ide konkrétne o osobný priestor, ktorý má k dispozícii väzeň, vykonávajúci súdny orgán musí, keďže v súčasnosti neexistujú v tejto súvislosti minimálne normy v práve Únie, zohľadniť minimálne požiadavky vyplývajúce z článku 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, tak ako ho vyložil Európsky súd pre ľudské práva. Hoci pri výpočte tohto disponibilného priestoru nesmie byť zohľadnený priestor, ktorý zaberajú hygienické zariadenia, tento výpočet má zahŕňať priestor, ktorý zaberá nábytok. Väzneným osobám však musí byť zachovaná možnosť bežného pohybu v cele.

Vykonávajúci súdny orgán nemôže vylúčiť existenciu skutočného rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania len preto, že dotknutá osoba má v členskom štáte vydávajúcom zatykač k dispozícii opravný prostriedok umožňujúci jej napadnúť svoje väzenské podmienky, alebo preto, že v tomto členskom štáte existujú legislatívne alebo štrukturálne opatrenia určené na posilnenie kontroly väzenských podmienok.

Konštatovanie, vykonávajúcim súdnym orgánom, existencie závažných a preukázaných dôvodov pre domnienku, že existuje skutočné riziko, že po odovzdaní do členského štátu vydávajúceho zatykač dotknutá osoba bude vystavená takému zaobchádzaniu z dôvodu väzenských podmienok prevažujúcich v zariadení na výkon trestu, do ktorého má konkrétne byť umiestnená, nemožno vyvážiť na účely rozhodnutia o takomto odovzdaní úvahami týkajúcimi sa funkčnosti súdnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti, ako aj zásad vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania.

Podpisy